

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Guillem Viladot, amb 'v' de 'versàtil' i 'voraç'

PERFIL

POETA, NARRADOR I ARTISTA, GUILLEM VILADOT (AGRAMUNT, 1922 - BARCELONA, 1999) ÉS REIVINDICAT PER COMANEGRA A TRAVÉS D'UNA NOVEL·LA FINS ARA INÈDITA, 'SOMNI D'UN APOTECARI D'ESTIU, ESCRITA EL 1983

PERE ANTONI PONS

racteritzar per la voluntat militant i disciplinada de no renunciar a res. Home polièdric i de curiositats infinites, Viladot sempre va abordar l'art i la literatura com una maniobra d'incorporacions, de multiplicacions, d'assumpcions, de mescles. Així ho deia ell mateix: "Tot aquell que es posa tossut en un sol llençatge no és pas per defensar-lo, sinó per amagar els altres que ignora".

Pau Minguet, el comissari de *L'experimentació incessant*, la interessantíssima exposició d'assemblatges, collages i objectes trobats de Viladot que es pot visitar actualment als Espais Volart de la Fundació Vila Casas, a Barcelona, ho recalca al text del catàleg dient que l'autor d'*Els infants de Riella* "va combinar la poesia convencional amb l'experimental, la narració amb els objectes po-

L'actitud creativa i la trajectòria intel·lectual i cultural de Guillem Viladot (Agramunt, 1922 - Barcelona, 1999) es van ca-

ètics, els articles d'opinió a la premsa amb els *ready-made*, i la professió d'apotecari amb el món de l'art, el pensament i la cultura". Viladot s'escriu amb v de *versàtil* i de *voraç*.

Una cadira baixa coronada per una forca llarga que apunta al cel, un ventilador damunt d'una petita penya de fusta que té una ploma blanca enganxada a cada una de les seves quatre aspes, unes tenalles col·locades de tal manera que semblen una petita escultura i que atrapen un os gruixut on hi ha clavat un clau, una dalla amb quatre ous de fusta per sargir mitges o mitjons al tall de la fulla: són quatre dels assemblatges de Viladot que es poden veure a Volart. Tots estan fets a partir d'una mateixa fórmula, que consisteix en ajuntar els estris de treball pagès típics del seu Agramunt natal amb uns objectes més o menys excèntrics o impropis que descontextualitzen i redimensionen el conjunt des d'un punt de vista estètic, significatiu i simbòlic.

Somni d'un apotecari d'estiu, una novel·la escrita el 1983 que ara Comanegra publica per primer cop dins el marc de commemoracions del centenari del naixement de l'autor, també funciona com un assemblatge: de textures narratives, de tons i de mirades. Entre l'ocurrència i l'experiment, entre el disbarat oníric i l'al·legoria reflexiva, la novel·la és curiosa però desigual. Té una arrençada fluixa, erràtica i innocent, però, a mesura que es desplega, agafa força i profunditat, i culmina en una bona part final. En el pròleg que ha escrit per a la present edició, Joan Todó apunta els motius i les idees centrals de l'obra i proporciona claus de lectura. Del que diu Todó m'ha interessat particularment la idea que l'oni-

SOMNI D'UN APOTECARI D'ESTIU
GUILLEM VILADOT
COMANEGRA
136 PÀG. / 18 €

GUILLEM VILADOT MUNTA UN RELAT QUE DEFUIG QUALESVOL MENA DE LòGICA I QUE ES REBOLCA EN EL GUST PER L'EXTRAVAGÀNCIA I EN LA NO PLAUSIBILITAT

risme desenfrenat de Viladot té menys a veure amb els surrealistes parisencs que "amb els estirabots de la Colla de Sabadell" i "la desimboltura montpythonesca de Boris Vian". També és convincent la connexió que estableix entre la novel·la i un cert Blai Bonet i, sobretot, amb la pel·lícula *Teorema*, de Pasolini.

Com es relacionen vida i cultura?

Tot i la seva naturalesa de *divertimento* atrafegat i estrambòtic, la novel·la comença de la manera més convencional: amb la presentació del seu protagonista, l'apotecari Antoni Sanuy i Benet, d'Agramunt, un home culte i benestant, de sabers sedimentats i rutines estables, sense fills i ja en la setantena. Un dia d'estiu de molta calor, l'apotecari es posa a llegir Píndar i queda adormit. El que nosaltres llegim és el seu somni, en el qual es barregen trens i estacions quasi metafísiques –un De Chirico poc inquietant–, elefants i puces, bandolers i malentesos vodevilescos.

Amb un estil ràpid i a estones enginyós, Viladot munta un relat que defuig qualsevol mena de lògica i que es rebolca de gust en l'extravagància i en la no plausibilitat. Tot plegat té gràcia, però no deixa de fer la impressió de ser un text enjogassat i molt menor fins que es produeix la trobada entre l'apotecari i l'altre protagonista, en Pau, un jove aprenent de maquinista que porta la vocació ferroviària a la sang. A partir dels vincles que es creen entre en Pau, l'apotecari i la filla d'aquest –al somni, té una filla–, i dels diàlegs blaibonetianament poètics i polítics que mantenen, i de la situació pasoliniana a què tot plegat dona peu, Viladot diu coses importants sobre la relació, complicada però fructífera, entre la vida i la cultura. ♦♦

ANY GUILLEM VILADOT

Com venjar la mare morta a través de l'art

ANNA CARRERAS AUBETS

El novel·lista, dramaturg i poeta austríac Peter Handke (Griffen, 1942) ja és un clàssic contemporani de la literatura en llengua alemanya. Ha publicat mig centenar de novel·les, assaigs i obres de teatre, amb el fil conductor de la solitud i la incomunicació contemporànies. El seu estil, d'una gran originalitat, no renuncia mai a la creació formal.

A la seva novel·la *Infelicitat perfecta* (1976) Handke ja tracta el tema del suïcidi matern. En moltes altres obres, l'autor ha analitzat el destí de la seva pròpia mare, una mestressa de casa d'origen eslovè. Però és a *La segona espasa*, publicada a Alianza

Editorial en traducció catalana d'Anna Montané, on Handke reflexiona sobre el desig de venjança davant la injustícia comesa contra un ésser estimat. Una periodista francesa va dir que la mare de Handke va formar part de les joventuts nazis a Eslovènia: aquesta calúmnia real desencadena una autoficció referencial a partir del monòleg interior d'un narrador nerviós que narra la història de la pèrfida venjança contra els crítics d'una manera abstracta, fragmentària i molt literària.

Dominat per la ira i les ganes de matar, el narrador de *La segona espasa*, prim i amb aspecte quixotesc, deambula pels carrers, les places, els suburbis i els bars de París i coneix els rodaments del barri, freqüenta el kebab i els restaurants modestos. Al

quiosc, Michel, exllibreter, li dona un exemplar de *L'Official des Spectacles*, la guia de cinema, teatre i exposicions parisencs. El narrador es debat constantment entre la recerca de còmplices per portar a terme la seva venjança individual i la idea que aquesta ira potser només respon a un impuls irrefrenable sense cap direcció precisa. El narrador es mira al mirall i es jutja amb severitat, en un remolí de consciència que ens apropa constantment als seus sentiments. La segona espasa és la metàfora de la narració, del guerrer de l'escriptura, de la voluntat de descriure la realitat amb detall per mirar de trobar un espai de respostes.

La segona espasa és, com sempre en el cas del gran Handke, un concentrat de literatura del més alt nivell i

LA SEGONA ESPASA
PETER HANDKE
ALIANZA
TRAD. ANNA MONTANÉ
136 PÀG. / 16,95 €

una profunda investigació interior. No hi ha una història, a la novel·la. O més ben dit, hi ha el pretext d'una història: la venjança. Aquí hi ha un desig de passar comptes amb algú i s'emprèn un viatge a la recerca de la víctima. Amb la mirada fixa en Marcel Proust, Handke deixa lliscar pensaments, opinions i projectes del seu protagonista per les pàgines del llibre. Un personatge que es dirigeix sovint al lector i que passa de la seriositat a la ironia, de la contemplació d'un bosc obert a la d'un detall minúscul, amb la llibertat i l'anarquia pròpies dels solitaris. Handke situa el començament de la novel·la a la primavera, al mes de maig, i la natura, amb els seus insectes i perfums hi juga un paper fonamental: és el camí privilegiat per a un viatge que és, al mateix temps, un retorn conciliador amb el passat. Al final del trajecte i gràcies a la literatura –la segona espasa– el narrador es retrobarà amb ell mateix. ♦♦